

Venga, anda, vaya: gramatikalizované imperativy v současné španělštině
Jana Žezulková

(oponentský posudek bakalářské práce)

Tématem předkládané bakalářské práce jsou gramatikalizované imperativy, jejich vymezení z gramatického a pragmatického hlediska a dále specifikace výpovědních kontextů, v nichž se vyskytují. Práce sestává z úvodu (str. 6), dále následuje několik kapitol (2-6), které tvoří teoretickou část práce (str. 7-38), následuje praktická část práce (kapitola 7, str. 39-53), závěr (str. 54-55), španělsky psané résumé (str. 56-57), česky psané résumé (str. 58-59) a seznam použité literatury (str. 60-62).

Nyní blíže k jednotlivým kapitolám teoretické části. V kapitole 2 (str. 7-13) autorka definuje imperativ po stránce formální a funkční a vymezuje ho vzhledem k ostatním slovesným formám. Upozorňuje na problematiku provázanosti imperativu a subjunktivu. V kapitole 3 (str. 14-15) nastiňuje pojem gramatikalizovaný imperativ. Kapitola 4 (str. 16-19) se podrobněji věnuje procesu gramatikalizace a jejím morfologickým, syntaktickým a fonetickým dopadům na imperativy. V kapitole 5 (str. 20-36) se zamýšlí nad zařazením gramatikalizovaných imperativů a možnostmi jejich klasifikace, přičemž konfrontuje názory různých lingvistů. Kapitola 6 (str. 37-38) je tematicky spjata s kapitolou předcházející (dle mého názoru by mohly být obě kapitoly spojeny), zabývá se otázkou zařazení gramatikalizovaných imperativů a jejich pragmatickou funkcí.

Autorce se dle mého názoru podařilo dát danému tématu dostatečný teoretický rámec. Z obsahového hlediska mám jednu výtku. V příkladové větě na str. 11 je uveden chybný tvar subjunktivu – po kondicionálu (*gustaría*) by měl dle gramatické normy následovat subjunktiv imperfekta (tvar subjunktivu prezenta se v těchto případech místy objevuje pouze v hovorových variantách španělštiny v některých částech Latinské Ameriky, např. v Argentině). Tvar kondicionálu uvedený v příkladu (ale i význam slovesa *gustar*) navíc zřetelně zmírňuje nátlak mluvčího na odchod adresáta. Pokud bychom zaměnili příklad za *Quiero que te vayas*, rozdíl oproti užití imperativu by byl méně výrazný, o větší zdvořilosti vůči adresátu lze také pochybovat. Naproti tomu ve formulaci *Vete, por favor*, je sice použit přímý imperativ, jedná se však o zdvořilou žádost. Považuji tudíž za poněkud diskutabilní tvrzení, že užití subjunktivu implikuje větší zdvořilost či jinou hierarchii mezi komunikujícími osobami. Co o tom autorka soudí?

V praktické části práce si autorka zvolila několik gramatikalizovaných imperativů a zkoumala kontexty jejich užití a též jejich případné české ekvivalenty. Oceňuji, že praktická část začíná popisem metody. Jako metodu si autorka zvolila paralelní korpus InterCorp. Své zkoumání omezila na beletristické texty, vytvořila subkorpus, který dostatečně pečlivě definuje. Za cíl svého zkoumání si vybrala plně gramatikalizované imperativy *anda*, *venga*, *vaya* a *vamos* (poslední jmenovaný se oproti ostatním nevyskytuje v názvu práce). Následující podkapitoly se pak podrobně věnují jednotlivým výše uvedeným

gramatikalizovaným imperativům. Při jejich popisu vychází autorka především ze slovníku *Diccionario de conectores y operadores en español*, poznatky z něj čerpané konfrontuje s kontexty nalezenými v paralelním korpusu. Jednotlivá tvrzení vhodně doplňují příklady užití pocházející opět z korpusu. Autorka se zamýšlí i nad českými ekvivalenty jednotlivých gramatických imperativů. Vlastní výzkum je kvalitativního rázu, bez kvantifikace, autorka uvádí jen přibližnou míru užití jednotlivých překladů, což je v tomto případě dle mého názoru zcela dostačující k naplnění stanoveného cíle práce.

V praktické části mne zaujal překlad gramatikalizovaného imperativu *anda* jako *běž*, konkrétně v příkladu uvedeném na str. 41 (*Běž, ted' na takové věci nemysli a spi.*). Sama bych v češtině takovou formulaci nepoužila, nejedná se spíše o chybný doslovný překlad imperativu? (To je můj osobní názor, autorka se k němu může vyjádřit.)

Z formálního hlediska je práce pečlivě upravena (možná mohla být zarovnána do bloku), je psána kultivovaným jazykem, obsahuje málo překlepů (více překlepů jsem zaznamenala na str. 20, 22, 25, 34). Mám pouze dvě okrajové poznámky k citacím:

1) Dle mého názoru je lepší, pokud je text psán jednotně co se jazyka týče – španělsky psané citace obsažené v textu na str. 26 – 38 bych doporučovala přeložit do češtiny, španělský originál uvést v poznámce pod čarou.

2) Spíše než název díla (str. 20, 21, 39) by bylo dle mého názoru vhodné v textu jednotně citovat autora/y a rok vydání, název mluvnice na str. 20 je pravděpodobně zkomolen, také název slovníku na str. 40 je neúplný a na str. 42 pozměněný, jindy zas autorka název překládá do češtiny (str. 45) – doporučovala bych jednotnou formu citací.

Předkládaná práce svým rozsahem i úrovní zpracování splňuje dle mého názoru nároky kladené na bakalářskou práci, doporučuji ji proto k obhajobě. Předběžně ji hodnotím stupněm výborně.

Mgr. et Mgr. Zuzana Krinková, Ph. D.

V Praze dne 29. 5. 2014